

Valstybinio mokslinių tyrimų instituto
Fizinių ir technologijos mokslų centro

MOKSLININKO ETIKOS KODEKSAS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Etika moksle remiasi bendražmogiškosioms vertybėmis, normoms ir principais nustatančiais moralines mokslininkų elgesio normas, jų atsakomybę prieš visuomenę ir gamtą.

1.2. Išlaikydamas kritinį mastymą ir sveiką skepticizmą mokslininkas turi remti žiniomis pagrįstus sprendimus ir pasisakyti prieš nepatvirtintų mokslinių rezultatų ar nemokslinių teiginių panaudojimą, priimant sprendimus turinčius lemiamos įtakos visuomenei.

1.3. Tobulindamas savo profesinę kvalifikaciją, mokslininkas turi pirmenybę teikti faktams ir žinioms, o ne autoritetų pareikštai nuomonei.

1.4. Mokslininkas turi siekti, kad į mokslinę veiklą būtų įtraukiami tik kvalifikuoti asmenys ir nesivadovauti asmeniniais ar politiniais kriterijais. Mokslininkas turi ugdyti jaunuosius mokslininkus, perduoti jiems savo patyrimą ir sukauptas žinias. Bet tai neturi apsiriboti tik techninių įgūdžių, leidiančių jiems atlikti mokslinius tyrimus, perdavimu. Labai svarbu perteikti jaunajai kartai mokslo etikos standartus ir normas.

1.5. Mokslininkas turi pripažinti ir skleisti laisvos mokslinės minties principus: laisvę rinktis sprendžiamas problemas, veiklos būdus, laisvę keisti informacija su kitais mokslininkais (išskyrus atvejus, kai tai riboja valstybės įstatymai). Jis turėtų pasmerkti bet kokį mokslinio kūrybiškumo cenzūravimą ar bandymus monopolizuoti tyrimo kryptis.

2. MOKSLINIAI TYRIMAI

2.1. Mokslininkas turi vengti autorinių teisių įstatymų pažeidimų: cituojant kitų mokslininkų darbus, nurodomas teksto šaltinis, o platinant nuotraukas, lenteles ar ištaisą tekstą, įstatymo numatytais atvejais gaunamas autoriaus ar leidėjo sutikimas.

2.2. Mokslo darbų ir publikacijų autoriai yra asmenys, kūrybiškai dalyvavę moksliniame darbe. Suteikusiems techninę pagalbą ar padariusiems esminių pastabų bendradarbiams pareiškama padėka. Pavardžių išdėstymą kelių autorių publikacijoje sprendžia autoriai.

2.3. Tyrimų duomenys privalo būti objektyvūs, nepriklausomi nuo užsakovo išankstinių pageidavimų.

2.4. Publikuojami duomenys pateikiami argumentuotai ir tiksliai, kad kiti mokslininkai galėtų įsitikinti tyrimų originalumu ir suvokti tyrimų esmę.

2.5. Visi moksliniai tyrimai ir eksperimentai turi nekenkti aplinkai ir žmonėms.

2.6. Informacija apie tyrimus turi būti objektyvi. Publikuojant tuos pat duomenis keliuose straipsniuose, nurodomos pirmesniosios publikacijos. Medžiagos turinys ir dėstymo stilius turi būti suprantami skaitytojams.

3. MOKSLAS IR STUDIJOS

3.1. Mokslininko pareiga - įtraukti į mokslinį darbą gabiausius ir linkusius į mokslą jaunuolius, vadovauti jų tyrimams, konsultuoti ir teikti jiems metodinę paramą.

3.2. Savo ir kolegų tyrimų rezultatus naudoti užsiėmimuose su studentais.

3.3. Dirbdamas su jaunais kolegomis ir studentais, mokslininkas privalo būti jiems etiškumo, demokratiškumo pavyzdžiu.

4. MOKSLO DARBŲ RECENZAVIMAS IR EKSPERTIZĖ

4.1. Recenzuojamas mokslinis darbas turi būti įvertintas objektyviai. Recenzentas negali būti suinteresuotas asmuo, turintis išankstinę nuostatą vertinamojo darbo arba jo autoriaus atžvilgiu.

4.2. Mokslininkas turi recenzuoti tik tokius darbus, kurių įvertinimui jis yra pakankamai kompetentingas.

4.3. Objektyviai įvertindamas recenzuojamą darbą, mokslininkas neturi daryti dirbtinių kliūčių tolimesniems autoriaus moksliniams tyrimams ir rezultatų publikavimui.

4.4. Atlikdamas mokslinę ekspertizę, mokslininkas turi sąžiningai ir objektyviai įvertinti darbą, išlaikyti konfidencialumą jei to reikalauja ekspertizės užsakovas.

4.5. Ekspertizės turinio neprivalo įtakoti darbdaviai, rėmėjai ar kiti įtakingi asmenys.

4.6. Ekspertizės metu gauta informacija negali būti naudojama savo interesams. Ekspertas turi teisę į savo anonimiškumą.

5. MOKSLINĖS DISKUSIJOS

5.1. Mokslinė diskusija - svarbi mokslinio darbo forma. Būtina pripažinti kitų teisę turėti ir reikšti savo nuomonę.

5.2. Mokslininko nuomonė diskusijose turi būti pagrįsta argumentais. Jis privalo sąžiningai pateikti duomenis, rezultatus, tyrimo metodus ir procedūras.

5.3. Mokslininkas privalo vengti kritikuojamo darbo autoriaus orumo pažeminimo.

6. MOKSLININKAS IR VISUOMENĖ

6.1. Mokslo pasiekimų panaudojimas ir populiarinimas turi būti nuolatinis mokslininko rūpestis, teikiant pirmenybę Lietuvos ūkio ir visuomenės reikmėms.

6.2. Mokslininkas turi padėti visuomenei atskirti mokslo žinias nuo pseudomokslinių teorijų.

6.3. Į mokslo populiarinimo veiklą mokslininkas turi stengtis įtraukti kolegas.

6.4. Mokslininkas turi dalyvauti visuomenės šviečiamojoje veikloje.

6.5. Mokslininkas turi dalyvauti mokslinės bendrijos veikloje.

6.6. Nepriklausomai nuo užimamų pareigų, mokslininkas turi laikytis šiame kodekse išvardintų principų.

Patvirtinta

FTMC Mokslo tarybos 2010 m. lapkričio 25 d. posėdyje